

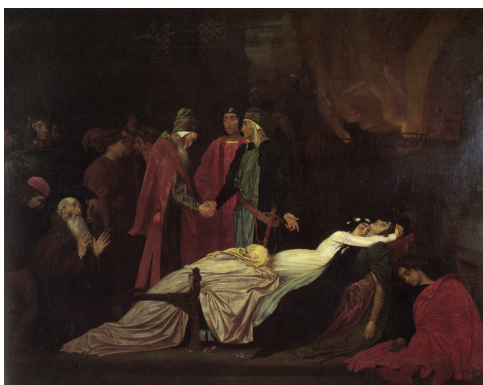

O samovražde, bitkách a vraždách

31. mája 2026 ✝ Cirkev

„Počuli ste, že otcom bolo povedané: „Nezabiješ!“ No ja vám hovorím: Pred súd pôjde každý, kto sa na svojho brata hnevá.“

(porov. Mt 5,21–22)

Frederick Leighton, Zmierenie Montekovcov a Capuletovcov nad mŕtvymi telami

Rómea a Júlie

zdroj: wikimedia commons

Raz neskoro v noci ktosi mocne klope mi na dvere, vyruší ma zo sna. Bol to môj starký kostolník, prišiel ma volať k chorému, ale aby som sa ponáhľal, že chorý je veľmi zle. Behom prišli sme k nemu, bol to jeden mladík, polomŕtvy ležal na posteli, na prsiach mal veľkú ranu, v krčme sa bili a preklali ho. Do tých čias som nikdy nevidel zabitého človeka, ako som tohoto zazrel, hneď mi prišlo zle. Ako sa dalo, zaopatril som ho sviatosťami, ale potom ešte dlho nezmizla mi z pamäti tá zakrvavená mŕtvola; hrôza, ktorú som nad vraždou cítil, ma takmer chorým urobila.

Túto hrôzu sám Boh zaštepil do ľudského srdca, aby zadržoval človeka od zavraždenia spolublížneho, okrem toho ešte i v desatoro prikázaniach zvlášť uložil: „Nezabiješ!“ Tento zákaz natoľko je zaštepený do našej prirodzenosti, že ani myslieť nevieme na strašnejší zločin od vraždy. Ani sa nik nenarodí vrahom, každý miluje život, každý zhrozí sa krviprelievania, ale hnev a nenávisť robia človeka krvilačným divochom, náruživosť ho ženie a diabol ho núti k vražde, preto hovorí Kristus Pán: „Počuli ste, otcom bolo povedané: „Nezabiješ!“ No ja vám hovorím:

Pred súd pôjde každý, kto sa na svojho brata hnevá.“

Piate prikázanie Božie obsahuje v sebe dvojnásobný zákaz, lebo človek pozostáva z dvoch častok, z tela i z duše; proti telu hrešia samovrahovia, bitkári a vrahovia, proti duši však hrešia zvodcovia a pohoršovatelia. – Teraz bude reč len o telesných vrahoch. Počúvajte!

Keď Boh stvoril telo zo zeme, vtedy bolo ono ešte akoby neobývaným, aby tento dom mal i obyvateľa, stvoril do neho dušu, a tak stala sa duša sťa obyvateľom tela. Obyvateľ nemá právo ničieť, tým menej zrúcať prenajatý dom. Život sme dostali od Boha, jemu budeme vydávať počet zo svojho života. I to je hriech, keď si niekto žiada smrť a ešte väčší hriech je, keď sa niekto natolko oddáva prílišnému žiaľu, že si tým pokazí i zdravie, skrúti i život. Nejedna mládenec, nejedna panna zapríčinila si smrť bezuzdným tancom, samopašnou zábavou alebo hlúpu stávkou.

Lekári, duchovní otcovia mohli by predniesť mnoho príkladov, ako si vykopali opilci nemiernym pitím predčasný hrob. Iných zasa prílišné lakomstvo – úžerníctvo predčasne uvalilo do hrobu, išli sa pretrhnúť v práci, a predsa tu museli zanechať svoj majetok, svoje peniaze, ktorým venovali svoj život. Keď však vezmeme do rúk noviny, dočítame sa v nich ešte hroznejšie vecí: sú ľudia, ktorí nevedia pretrpieť svoju nevyliciteľnú chorobu, radšej sa zmárnia; sú ľudia, ktorí sa sklamlali v svojej láske, ak nemôžu žiť so svojou milenkou, radšej nech zahynú, nech sa podejú z tohoto sveta; iní zas premrhali svoj majetok, robiť sa im nechce, žobrať sa hanbia, domnievajú sa, že ich jeden výstrel z pištole oslobodí od hanby. Nešťastní blázni, ako strašne sa sklamate, keď vás spravodlivý Boh z biedy pozemského života uvrhne do múk večného zatratenia.

Cirkev sv. nepochová samovraha, lebo nemal vieru, neveril, že po smrti je ešte iný život, lebo nemal nádej, neúfal, že i ten najväčší hriešnik má očakávať odpustenie hriechov. Boh neprijme samovraha do svojho kráľovstva, lebo sa mu opovážlivo zamiešal do jeho práva, odhodil od seba život, ktorý dostal do daru. Hriech samovrahov je ešte väčší než toho, kto druhého zabije, pretože vraha zastihne trestajúca moc ľudského zákona, samovrah však utečie tejto trestajúcej moci. Teda samovražda nie je hrdinský čin, ako to neverci vyhlasujú, lež je to vierolomná zbabelosť, podobná tomu zbabelému vojakovi, ktorý vo vojne utečie pred nebezpečenstvom namiesto toho, žeby pozemskú biedu mužsky, kresťanskou trpezlivosťou zniesol, maloverne zúfa, zmárni sa.

Svoj život smieme len za Boha a spasenie nesmrteľných duší alebo za blaho vlasti vystaviť nebezpečenstvu, alebo ho i obetovať, ako to niekedy svätí mučeníci učinili, alebo misionári i podnes činia. Svätého života kňazi a mníšky idú do Afriky, kde padnú za obeť neprajnému podnebiu, idú do Ázie, kde ich neľudskí pohania zabijú; títo kresťania nasledujú svätý príklad Pána Ježiša, ktorý zomrel na kríži, aby spasil duše. Ľudská duša má tak veľkú cenu, že k jej vyslobodeniu je nám dovolené i svoj život obetovať.

Boh jedine je Pánom nad naším životom i smrťou. On nám dal život, On nám ho i udržuje, tak On nám ho i odníme, keď sa jeho svätej múdrosti bude páčiť. Ach, ale tá ľudská bezbožnosť sa opovážlivo mieša do Božieho práva: človek rozhoduje nad životom svojho spolublížneho: ozbíja ho o to jeho najväčšie, najhlavnejšie, totižto o jeho život.

Najviac nenávisť podáva vrahovi dýku do ruky. Kain a Ábel – prinášali obeť Bohu, Kain obetoval Bohu najpodlejšiu úrodu, Ábel však najkrajší kus stáda, preto Boh pokarhal Kaina, Ábela však pochválil. Zahanbený Kain vo svojej rozhorčenej divej nenávisti vylákal svojho brata na pole a tam ho zabil. – I židov nenávisť povzbudila k tej do Neba volajúcej nespravodlivosti, že nevinného Boha-človeka pribili na kríž, Kalvária bude svedkom na večné veky, že buď jednotlivého človeka, buď celý zástup v akéhosi netvora zmení nenávisť, ak ho zachvátila táto diabolská náruživosť.

Ešte viac ráz popudí človeka k vražde lakomstvo. Poľachtivé deti sa ani nevedia dočkať smrti svojich zostarnutých rodičov, aby sa čím skôr mohli zmocniť majetku, odpracú z cesty svojich vlastných rodičov. S úžasom sme čítali pred rokmi v novinách, že istá podlá dcéra – ináč z lepšieho domu – ako ošklivým spôsobom dala zavraždiť svoju vlastnú matku, aby čím skôr získala rodičovský majetok. A aké pohoršenie vyvolala správa o tých lakomcoch, ktorí chorých ľudí poistili, potom ich otrávil, aby poistený obnos mohli získať. Ó, tie mizerné peniaze, ako často boli ony príčinou, že ľudská krv boa vyliata.

A aký osov mali zo svojho zločinu? Ak sa jednému-druhému i podarilo na deň-dva ukryť svoj zločin, hryzenie svedomia im nedalo pokoja užívať tú mzdu krvi. Obraz zavraždeného človeka nechce sa mu stratiť z duše, svedomie ustavične mu volá do ucha: ty vrah! Tento hlas, ten obraz zavraždeného nedá mu pokoja, stane sa samovrahom, zradcom samého seba. Božia prozreteľnosť nedopustí, aby vražda ostala naveky ukrytá, skôr či neskôr vyjde ona najavo.

Ach, aké slzavé údolie je táto naša zem, koľko krvi tu tieklo, počnúc od krvi Ábelovej až po dnešný deň, verejne i tajomne. Koľko rodičov vystúpi na súdny deň a bude žalovať na svoje deti, že neľudským zaobchádzaním, ľahostajným opatrovaním, neúctivým správaním privolali im skoršiu smrť. Koľko poriadnych manželiek tam vystúpi a bude žalovať na manžela, že ukrutnosť mužova ich usmrtila. A koľko dietok bude volať o pomstu: prv, než by som sa bol narodil, moja vlastná matka odobrala mi život.

Keďže sú také bezbožné matky, ktoré zmárnia plod svojho života prv, než by ho na svet doniesli, také nie jeden, lež dva hriechy spáchajú: zavraždia dieťa a že tieto zahynuli bez krstu, matka im je príčinou, že nevidia Boha; vlastná matka vyhostila ich z kráľovstva nebeského. Ošklivosť tohoto hriechu je taká veľká, že cirkev svätá také matky tresce vyobcovaním a odpustenie tohoto hriechu je obyčajne zadržané vyššej cirkevnej právomoci.

Niektorí muži sú takí surovci, že si manželku ani tolko nevšímajú ako jednu slúžku, zvlášť keď sú opití sťa krvilační tigri bijú, driapu, mecú tú úbohú, bezbrannú ženu, ale vernosť, poddanosť to žiadajú od nej, kým tá poľutovaniahodná stvora nezahynie pod ich rukou. V takom prípade čím si ty tej nešťastnej žene? Katom, vrahom; budeš mať podiel v jazere sírou horiacom (porov. Zjv 20,10).

Tým deťom, ktoré sa neboja zdvihnúť ruku na svojich rodičov, volá sv. Alfonz: chystajte sa na smrť, pretože dlhý život Boh prisľúbil len ctiteľom otca, matky. Ak zneuctíš svojich rodičov,

minul si Božie prisľúbenie, zaslúžiš si predčasnú smrť. Sv. Bernardín Sienský k tomuto hovorí nasledovnú udalosť: V Španielsku v meste Valencia žil istý bezbožný chlapec, ktorý zle zaobchádzal so svojimi rodičmi, bil ich, napriek ich biede nestaral sa o nich. Trest Boží rýchlo ho zastihol, upadol medzi zbojnícku bandu, sám sa stal zbojníkom a na šibenici zomrel. Hneď ako zomrel, vlasy mu osiveli ako sneh, bárs mal len 20 rokov. Svätého života biskup toho mesta to tak vysvetľoval, že Boh tomuto mladíkovi určil dlhý život, lež pretože ubližoval svojim rodičom, musel zomrieť za mlada a takouto hanebnou smrťou.

Nie nadarmo dal Boh svojich Desatoro prikázaní a z tých Desatoro prikázaní najprísnejšie trestá piate: Nezabiješ! Človek je stvorený na obraz Boží a pre kráľovstvo nebeské, nech je teda nie dravým zverom alebo diablom v podobe ľudskej.

Život nie je vždy jasný, bez chmár, často sa zamračí nad nami, neraz úzkostlivo sedíme ako ten Eliáš pod stromom alebo ako ten Jób na smetisku biedy. Lež títo muži nesiahli na povraz, aby sa obesili, ale neohrozene znášali ťarchu života, lebo úfali v lepšiu budúci život. Budte i vy neohrození v ťažkých chvíľach života, veď sa to i v lepšie obráti, po daždi sa vyjasní. Neublíž na živote ani sebe, ani druhému, aby si týmto krátkym pozemským životom získal život večný. Amen.

Text kázne vyšiel pôvodne v knihe Katechizmus v kázňach, II. zväzok – O prikázaniach, ktorú napísal Jozef Baráczius, dekan-farár v Szendrő, dnešné Maďarsko, do slovenčiny preložil slovenský kňaz Viktor Milan, farár v obci Krivá na Orave a knižne vydal v Ružomberku 1921; pre uverejnenie na stránke Christianitas.sk bola kázeň ešte mierne upravená redakciou.

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/o-samovrazde-bitkach-a-vrazdach/>